

Według historyków, złamanie kodu Enigmy – niemieckiej maszyny szyfrującej – przyczyniło się do ocalenia ok. 30 mln ludzi. Dokonali tego polscy naukowcy – matematycy: Marian Rejewski, Jerzy Różycki i Henryk Zygalski, którym udało się odkryć metody szyfrowania niemieckich wiadomości.

Pogromcy Enigmy - szyfrowanie i deszyfrowanie.

[Zestawienie bibliograficzne]

Oprac. Kinga Świeczkowska

ENIGMA – zbiory Publicznej Biblioteki Pedagogicznej w Pile

1. **Centrum Szyfrów Enigma** = Enigma Cipher Centre / [tłumaczenie: Dorota Piwowarczyk ; zdjęcia: Łukasz Gdak]. - Poznań : Poznańskie Centrum Dziedzictwa, © 2022.

Hasła przedmiotowe: Centrum Szyfrów Enigma, II wojna światowa (1939-1945), Enigma (maszyna szyfrująca), Kryptologdy, Matematycy, Muzea wojskowe, Szyfry, Opracowanie, Publikacja bogato ilustrowana

księgozbiór Pila sygn. 117579 P, 117580

Poznańskie Centrum Szyfrów Enigma to miejsce, gdzie w ciekawy sposób, na multimedialnej wystawie została przedstawiona historia kryptologii, oraz historia złamania szyfrów Enigmy i kluczowej roli Polaków. W pierwszej części zaprezentowano różne sposoby szyfrowania wiadomości, począwszy od tych najstarszych, starożytnych, skończywszy na okresie międzywojennym. W poszczególnych salach można spróbować sił przy rozwiązywaniu poszczególnych kodów na interaktywnych stanowiskach. Druga część ekspozycji została poświęcona historii Enigmy oraz Polakom, którzy ją rozszyfrowali. W jednym z pomieszczeń można również zobaczyć oryginalne urządzenie szyfrujące Enigma.

2. **Cyfrodziewczyny : pionierki polskiej informatyki** / Karolina Wasielewska. - Wydanie pierwsze. - Warszawa : Wydawnictwo Krytyki Politycznej, 2020.

(Nie-Fikcja)

Hasła przedmiotowe: Informatycy, Informatyka, Kobieta, Komputery analogowe, Odra (komputery), PRL, Rola społeczna, Polska, Reportaż

księgozbiór Pila sygn. 117582

Karolina Wasielewska, dziennikarka i autorka bloga „Girls Gone Tech”, w „Cyfrodziewczynach” przypomina informatyczne herstorie. Akuszerkami informatyki w Polsce były kobiety. Jeśli więc ktokolwiek podważa dziś ich kompetencje w tej dziedzinie, musi przyjąć do wiadomości, że historia nie potwierdza jego uprzedzeń. Nie tylko w Polsce kobiety, na równi z mężczyznami, konstruowały i programowały pierwsze komputery. Wiele bohaterek tej książki było na stanowiskach kierowniczych, dostawało nagrody za swoje projekty czy wynalazki, miało opinię wybitnych ekspertek i cieszyło się uznaniem w Polsce i innych krajach, gdzie korzystano z polskich komputerów. W karierze wspierali je partnerzy, którzy brali na siebie część obowiązków domowych. Autorce udało się dotrzeć do Polek, które konstruowały komputery i tworzyły języki programowania czy pierwsze aplikacje użytkowe, a później komputeryzowały m.in. Bibliotekę Narodową czy ministerstwo sprawiedliwości. Niech życiorysy tych kobiet, które rozwiązywały nierozwiązywalne problemy, a ich odwaga w życiu zawodowym przenosiła się na decyzje podejmowane w sprawach prywatnych, będą inspiracją dla ich następczyń. Bo jeśli marzymy o branży technologicznej wolnej od „Brotopii”, której produkty będą współtworzone przez kobiety i przez to dostosowane do potrzeb kobiet – powinniśmy wiedzieć, że nie odkrywamy Ameryki i nie burzymy „odwiecznego porządku”. Wprost przeciwnie, chcemy wrócić do stanu, który był dla świata nowych technologii naturalny od początku jego istnienia. Powyższy opis pochodzi od wydawcy.

3. **Marian Rejewski 1905-1980 : życie Enigmą pisane** / wstęp Zbigniew Brzeziński. - Wydanie 2 poprawione i uzupełnione. - Bydgoszcz : Urząd Miasta, 2005.

Hasła przedmiotowe: Rejewski, Marian (1905-1980), Enigma (maszyna szyfrująca), Matematycy, Wywiad niemiecki, Wywiad polski, Biografia

księgozbiór Pila sygn. 117586

Marian Rejewski był jednym z czołowych polskich kryptologów i matematyków swojego pokolenia. W 1932 r., jako pracownik cywilny Oddziału II Sztabu Głównego Wojska Polskiego, złamał kod Enigmy – niemieckiej maszyny szyfrującej.

4. **Na tajnym froncie : walka służb wywiadowczych podczas II wojny światowej** / [opracowanie graficzne i projekt Tadeusz Brudnoch ; tłumaczenie na język angielski Joanna Zataj-Ross]. - Bydgoszcz : Urząd Miasta : Wydawnictwo Tekst, [2009].

Hasła przedmiotowe: Żychoń, Jan Henryk (1902-1944), Wywiad wojskowy polski, Materiały konferencyjne

księgozbiór Pila sygn. 117587

Lokalizacja: magazyn

Materiały z międzynarodowej konferencji, 5-8 X 2009, Warszawa - Bydgoszcz.

5. **Pionierzy czyli poczet niewiarygodnie pracowitych Polaków** / Marta Dzieńkiewicz ; il. Joanna Rzezak, Piotr Karski. - Warszawa : Wydawnictwo Dwie Siostry, 2013.

Hasła przedmiotowe: Jan z Kolna, Rutkiewicz, Wanda, Heweliusz, Jan, Domeyko, Ignacy, Malinowski, Ernest, Łukasiewicz, Ignacy, Wróblewski, Zygmunt Florenty, Skłodowska-Curie, Maria (1867-1934), Żegleń, Kazimierz, Rubinstein, Helena, Arctowski, Henryk, Prószyński, Kazimierz, Malinowski, Bronisław, Czaplicka, Maria Antonina, Czochrański, Jan, Banach, Stefan, Nowak, Kazimierz, Michałowski, Kazimierz, Rejewski, Marian, Karpiński, Jacek, Nauka - historia, Polska - biografie, Wydawnictwa dla dzieci

Kto zbudował kolej w Andach? Kto wymyślił salony piękności? Kto złamał tajne szyfry wroga? Kto wynalazł kamizelkę kuloodporną? Tego naprawdę dokonali Polacy! Ta książka to połączenie encyklopedii z anegdotą,

sensacją, plotką. Wciągające, czasem mrozące krew w żyłach, a czasem zabawne opowieści o Polakach, którzy dokonali tego, co nikomu przed nimi się nie udało.

księgozbiór Złotów sygn. 45613; (1 egz.)

6. **Sekret Enigmy** / reż., scen. Roman Wionczek. - Warszawa : PRF "Zespoły Filmowe", 1979.

(Filmy Polskie : videoteka ; 254)

Hasła przedmiotowe: Film fabularny - Polska - 1933 - 1945 r, Enigma (maszyna szyfrująca), Szyfry - Niemcy 1933 - 1945 r

Kasety wideo Pila zbiory audiowizualne: sygn. F. 0766; (1 egz.)

7. **Sekret Enigmy** / Stanisław Strumph Wojtkiewicz. - Warszawa : "Iskry", 1978.

Hasła przedmiotowe: Enigma (maszyna szyfrująca), Wojna 1939-1945 r, Wywiad - Niemcy - 1933-1945 r, Wywiad - Polska - 1939-1945 r

księgozbiór Chodzież sygn. 16082; (1 egz.)

8. **Szyfr Enigmy : metody złamania** / Krzysztof Gaj. - Warszawa : Wydawnictwa Komunikacji i Łączności, 1989.

Hasła przedmiotowe: Kombinatoryka, Szyfry, Wywiad - historia - Niemcy - 20 w, Wywiad - historia - Polska - 20 w, Enigma (maszyna szyfrująca)

księgozbiór Pila sygn. 70804 - 70805; (2 egz.)

księgozbiór Chodzież sygn. 36547; (1 egz.)

księgozbiór Wągrowiec sygn. 49356; (1 egz.)

9. **Werble historii** / Ryszard Woytak. - Bydgoszcz, 1999.

Hasła przedmiotowe: Smoleński, Marian, Mayer, Stefan Antoni (1895-1981), Leśniak, Jan (1936-), Rejewski, Marian (1905-1980), Jędrzejewicz, Waław (1893-1993), Ciołkosz, Adam (1901-1978), Smogorzewski, Kazimierz (1896-1992), Arlet, Wiesław, Kodrębski-Poray, Janusz Ignacy, Wojna 1939-1945 r. - wywiad

księgozbiór Wągrowiec sygn. 57739; (1 egz.)

10. **XYZ : prawdziwa historia złamania szyfru Enigmy** / Dermot Turing ; przełożył Jan Szkudliński. - Wydanie I. - Poznań : Dom Wydawniczy Rebis, 2019.

Hasła przedmiotowe: Enigma (maszyna szyfrująca), Matematycy, Wywiad wojskowy, Francja, Niemcy, Polska, Wielka Brytania, Opracowanie

księgozbiór Wągrowiec sygn. 67871; (1 egz.)

ARTYKUŁY Z CZASOPISM

1. **Biblioteka niezwykłych historii. Enigmatyczny Marian Rejewski** : scenariusz zajęć poświęconych historii złamania szyfru Enigmy / Anna Puścińska. // Biblioteka w Szkole. - 2018, nr 6, s. 28 - 30.

2. **Kryptografia na zajęciach z elementów informatyki w szkole średniej** / Agnieszka Antas. // Wychowanie Techniczne w Szkole. - 2000, nr 1, s. 37 - 41.

3. **Marian Rejewski (1905-1980) - pogromca Enigmy** / Jerzy Lelwic. // Matematyka. - 2011, nr 10, s. 3 - 11.

4. **Zanim było Bletchley Park** / Katarzyna Dzierzbicka. // Pamięć.pl. - 2015, nr 7/8, s. 96 - 100.

SZYFROWANIE - zbiory Powiatowej i Miejskiej Biblioteki Publicznej im. P. Szumana w Pile

1. **Dziewczyny od szyfrów : one pomogły wygrać II wojnę światową** / Liza Mindy ; przekład Grażyna Waluga. - Warszawa : "Bellona", copyright 2019.

Hasła przedmiotowe: II wojna światowa (1939-1945), Kobieta, Kryptologia, Szyfry, Stany Zjednoczone (USA), Biografia, Publicystyka

2. **Enigma Kriegsmarine** / Jak P. Mallmann Showell ; przeł. z ang. Andrzej Murawski. - Warszawa : "Bellona", cop.2011.

Hasła przedmiotowe: Enigma (maszyna szyfrująca), Marynarka wojenna - Niemcy - 1933-1945 r, Okręty podwodne - Niemcy - 1933-1945 r, Wywiad niemiecki - 1939-1945 r, Wywiad polski - 1939-1945 r, Wywiad angielski - 1939-1945 r, Wywiad amerykański - 1939-1945 r, Atlantyk - bitwy - 1939-1945 r

3. **Matematycy, szpiedzy i hakerzy : kody i szyfry** / Joan Gómez ; przeł. Tomasz Idziaszek. - Barcelona : RBA Colleccionables ; [Warszawa] : Buka Books Sławomir Chojnacki, cop. 2012.

(Świat Jest Matematyczny ; t. 2.)

Hasła przedmiotowe: Szyfry, Wydawnictwa popularne
Filia nr 7

4. **Nowoczesna kryptografia : praktyczne wprowadzenie do szyfrowania** / Jean-Philippe Aumasson ; [przekład Małgorzata Dąbkowska-Kowalik i Witold Sikorski]. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN SA, 2018.

Hasła przedmiotowe: Kryptologia, Programowanie (informatyka), Szyfry, Podręcznik

5. **Tajna wojna 1939-1945 : szpiegdy, szyfry i partyzanci** / Max Hastings ; przełożyli Łukasz Müller i Michał Romanek. - Wydanie 2. - Kraków : Wydawnictwo Literackie, 2018.

Hasła przedmiotowe: II wojna światowa (1939-1945), Kryptologia, Partyzanci, Służby specjalne, Szpiegostwo, Szyfry, Wywiad, Wywiad amerykański, Wywiad angielski, Wywiad niemiecki, Wywiad radziecki, Wywiad wojskowy, Świat, Opracowanie

ENIGMA: zbiory Pedagogicznej Biblioteki Wojewódzkiej im. M. Rejewskiego w Bydgoszczy

<https://marian-rejewski.pl/bibliografia/>

WYDAWNICTWA ZWARTE

1. **Bydgoszcz jako ośrodek działań wywiadowczych w przededniu i w trakcie II wojny światowej : zbiór studiów** / pod redakcją Stefana Pastuszewskiego. - Bydgoszcz : Instytut Wydawniczy „Świadectwo“ 2015.
Sygnatury: M 160206, M 160207, p 160205 / 94(438)A/Z
2. **Bydgoszczanie XX wieku** / pod redakcją Józefa Herolda. - Bydgoszcz : Instytut Wydawniczy „Świadectwo“, 2000.
Sygnatura: M 169387
3. **Enigma** / Hugh Sebag-Montefiore ; z ang. przeł. Maciej Antosiewicz. - Warszawa : Świat Książki, 2010. - 431, [1] s., [16] s.
Sygnatury: p 154241 /94(438)A/Z
4. **Enigma : bliżej prawdy** / Marek Grajek. - Wyd. 1. popr. (dodr.). - Poznań : Dom Wydawniczy Rebis, 2010. - 691, [1] s., [8] s. tabl.
Sygnatury: M 154240
5. **Enigma : liczba wszystkich liczb** / Krzysztof Koziółek. - Wydanie pierwsze. - Nowa Sól : Manufaktura Tekstów, 2022.
Sygnatury: M 172636, M 172637
Powieść szpiegowska retro odsłaniająca kulisy złamania Enigmy przez polskich kryptologów.
6. **Jestem tym, który rozszyfrował Enigmę : nieznana historia Mariana Rejewskiego** / Robert Gawłowski. - Lublin : [Episteme] 2022.
Sygnatury: M 172148, M 172149, M 172150, p 172147 / 94(438) A/Z
7. **Łamacze kodów : historia kryptologii** / David Kahn ; przełożyła Barbara Kołodziejczyk. - Wydanie I w tej edycji. - Poznań : Zys i S-ka Wydawnictwo, copyright © 2019.
Sygnatury: M 170293, M 17294
8. **Marian Rejewski - pogromca ENIGMY** / Zdzisław J. Kapera. - Kraków; Mogilany : The Enigma Press, 2005. - 96 s.
Sygnatury: 153771 p/94(438)A/Z
9. **Marian Rejewski 1905-1980 : życie Enigmą pisane** / wstęp Zbigniew Brzeziński. - Wyd. 2 popr. i uzup. - Bydgoszcz : Urząd Miasta, 2005. - 288 s.
Sygnatury: M 153791, 153870 p/94(438)A/Z
Zawiera: Jan Nowak–Jeźiorański. prof. Zbigniew Brzeziński, Nieznani zwycięzcy. Jan Mokrzycki. Hanka Sowińska, Życie Enigmą znaczone. ppłk. rez. mgr Jerzy Lelwic, Marian Rejewski – bydgoszczanin, który pomógł aliantom wygrać wojnę. Mavies Batey, Marian i Lilly. prof. Wojciech Polak, Działania władz bezpieczeństwa PRL wobec Mariana Rejewskiego. dr Tomasz Chinciński, Kryptonim „Targowica” – aparat bezpieczeństwa Polski Ludowej wobec oficerów wywiadu II Rzeczypospolitej. dr Jan Stanisław Ciechanowski, Polski wkład w złamanie niemieckiej maszyny szyfrującej Enigma. dr Przemysław Olszowski, Oddział II Sztabu Głównego Wojska Polskiego – organizacja i funkcjonowanie służby

informacyjno – wywiadowczej II Rzeczypospolitej. dr Grzegorz Nowik, Polski radiowywiad w latach 1918 – 1920. prof. Jan Ciechanowski, Polsko–brytyjska współpraca wywiadowcza w czasie drugiej wojny światowej: zasady, przebieg i wyniki. Eugenia Maresch, Kompania Radiowywiadowcza w Angli. dr Jacek Tebinki, Relacja byłego szefa polskiego wywiadu o złamaniu Enigmy z 31 V 1974 roku. Dr Jan Stanisław Ciechanowski, Eugenia Maresch, Przekazanie Enigmy aliantom. Pyry, lipiec 1939 r. Nowe dokumenty z archiwów brytyjskich. dr David Kahn, Kryptoanaliza w bitwie o Atlantyk. Bydgoska konferencja „Tajemnice Enigmy”, 9-10 listopada 2004 r. Kalendarium.

10. **Marjan Rejewski 1905-1980** : living with the enigma secret / [introd. Zbigniew Brzeziński ; ed. team: Jan Stanisław Ciechanowski et al. ; transl. by Antoni Bohdanowicz, Witold Zbirohowski-Kościa]. - Bydgoszcz : Wydawnictwo Tekst, 2009. - 288 s.
Sygnatury: M 161891
11. **Sekret Enigmy** / Stanisław Strumph Wojtkiewicz. - Warszawa : „Iskry“, 1978. - 157, [3] s.
Sygnatury M 72772
12. **Tajemnice Bletchley Park : kulisy łamania szyfrów Enigmy** / Sinclair McKay ; [przekł. Barbara Gutowska-Nowak]. - Warszawa : Muza, 2013. - 392, [2] s., [6] s. tabl.
Sygnatury: M 157917
13. **Tajemnice Enigmy 1939-2004 : 65 rocznica przekazania Enigmy przez polski wywiad Państwu Sprzymierzonym.** - Bydgoszcz : [Urząd Miasta], [2004]. - [22] s.
Sygnatury 153790 p /94(438)A/Z

Zawiera: Zagadka Enigmy. Teczka figuranta. Hasło „Enigma” Brytyjski film o zdrajcy.
14. **W kręgu Enigmy** / Władysław Kozaczuk. - Warszawa : „Książka i Wiedza“, 1979. - 406, [5] s.
Sygnatury M 80683, M 81584
15. **Wspomnienia z mej pracy w Biurze Szyfrów Oddziału II Sztabu Głównego w latach 1930-1945** / Marian Rejewski ; Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. - Poznań : Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza, 2011. - 158, [18], 157, [1] s.
Sygnatury p 154703/94(438)A/Z, M 154704
16. **Złamanie enigmy : historia Mariana Rejewskiego** / Leszek Galewski. - Toruń : Wydawnictwo Adam Marszałek, cop. 2009. - 192 s.
Sygnatury p 158016/94(438)A/Z, M 158017

ARTYKUŁY Z CZASOPISM

1. **100 Polaków, bez których świat wyglądałby dzisiaj zupełnie inaczej : [20. Marian Rejewski]**// Gazeta Pomorska. - 2018, nr 227, dod. „Oni Wpłynęli na Losy Świata“, z dnia 29-30.09, s. IV
2. **Bydgoskie adresy pogromcy Enigmy** / Hanka Sowińska.// Gazeta Pomorska. - 2015, nr 35, dod. „Album Bydgoski“, z dnia 12.02, s. 13
3. **Marian Rejewski doceniony w USA : nazwisko pochodzącego z Bydgoszczy pogromcy Enigmy znalazło się wśród zasłużonych postaci światowej kryptologii w Ford Meade** / Hanka Sowińska.// Gazeta Pomorska. - 2014, nr 241, z dnia 16.10, s. 4
4. **Marian Rejewski w optyce władz bezpieczeństwa PRL** / Marian Polak // Czasy Nowożytne. - 2005, nr 18-19, s. 118-127 [online](#)
5. **Marian Rejewski (1905-1980) - pogromca Enigmy** / Jerzy Lelwic // Matematyka. - 2011, nr 10, s. 3-11
6. **Prezent od Rejewskiego dla wywiadu** / Hanka Sowińska.// Gazeta Pomorska. - 2017, nr 299, z dnia 27.12, s. 8
7. **Tajemnice szyfrów Cz. 1, Polacy przeciwko Enigmie** / Marek Grajek ; rozm. przepr. Bogusław Kubisz, oprac. Joanna Bartoń // Mówią Wieki. - 2014, nr 12, s. 45-49
8. **Tajemnice szyfrów Cz. 2, Wojna kryptologów** / Marek Grajek ; rozm. przepr. Bogusław Kubisz, oprac. Joanna Bartoń // Mówią Wieki. - 2015, nr 1, s. 36-39
9. **Zanim było Bletchley Park** / Katarzyna Dzierzbicka // Pamięć.pl. - 2015, nr 7-8, s. 96-100 [online](#)

DOKUMENTY AUDIOWIZUALNE

1. **Tajemnica Enigmy. Odc. 1-8 [Film]** / scen. Stanisław Strumph Wojtkiewicz, Roman Wionczek ; reż. Roman Wionczek. - Warszawa : Telewizja Polska, cop. 2009. - 2 dyski optyczne (323 min)
Sygnatury Og 266-267 DVD

LINKI DO CIEKAWYCH MATERIAŁÓW W INTERNECIE

1. CENTRUM SZYFRÓW ENIGMA <https://csenigma.pl>

Centrum Szyfrów Enigma jest marką Poznańskiego Centrum Dziedzictwa, instytucji kultury miasta Poznania. To miejsce, które w angażujący odbiorców sposób pokazuje historię złamania szyfrów Enigmy przez polskich kryptologów, którzy swoją pracę rozpoczęli w Poznaniu. Opowiada także o historii utajniania informacji na przestrzeni dziejów oraz o rozwoju świata komputerów i informatyki. Na stronie centrum znajdują się materiały dostępne online: podcasty, wideo, teksty i prezentacje.

Linki do lekcji online z dostępem ważnym do 30.06.2023 r. Hasło: Enigma_2320

- SZKOŁY PONADPODSTAWOWE

Trailer lekcji: [Lekcje wideo dla szkół - Czas maszyn - YouTube](#)

[CENTRUM SZYFROW ENIGMA Czas maszyn OST.mp4](#)

[Czas maszyn karta pracy.pdf](#)

[Czas maszyn nauczyciel.pdf](#)

- KLASY 7-8 SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Trailer lekcji: [Lekcje wideo dla szkół - Tajemnica Enigmy - YouTube](#)

[CENTRUM SZYFROW ENIGMA Tajemnica Enigmy OST.mp4](#)

[Tajemnica Enigmy karta pracy.pdf](#)

[Tajemnica Enigmy nauczyciel.pdf](#)

- KLASY 4-6 SZKOŁY PODSTAWOWEJ

Trailer lekcji: [Lekcje wideo dla szkół - Historia szyfrów - YouTube](#)

[CENTRUM SZYFROW ENIGMA Historia szyfrow OST.mp4](#)

[Historia szyfrów karta pracy.pdf](#)

[Historia szyfrów nauczyciel.pdf](#)

Odnosińniki do materiałów dostępnych online, popularyzujących wiedzę na temat złamania przez Polaków szyfru Enigmy:

- opisy modeli Enigmy, które prezentowaliśmy na naszej ekspozycji:

<https://csenigma.pl/kategoria/nasze-enigmy/>

- podcasty popularyzujące wiedzę o złamaniu szyfru Enigmy przez Polaków:

<https://csenigma.pl/kategoria/podcast/>

- artykuły dotyczące historii rozszyfrowania Enigmy, polskiego radiowywiadu i innych tematów powiązanych z działalnością Centrum Szyfrów Enigma

<https://csenigma.pl/kategoria/tekst/>

- link do wykładów online prowadzonych przez Centrum Szyfrów Enigma:

https://www.youtube.com/watch?v=f3fWDet4vE8&list=PLIvkvkafz9BMq7RkqnWew4xh-g_YJkOifV

- fragmenty rozmów z rodzinami polskich kryptologów:

https://www.youtube.com/watch?v=fa_QU1ZglVc&list=PLIvfkafz9BMqnYmxghqxd2oa918NKs5Fe

- teksty dotyczące kontekstu historycznego i Mediateki :

<https://csenigma.pl/centrum-szyfrow/historia/historie-matematykow/>

<https://csenigma.pl/centrum-szyfrow/mediateka/>

- widowisko otwarcia Centrum Szyfrów Enigma i inne materiały video promujące Centrum Szyfrów

2. **MARIAN REJEWSKI - POGROMCA ENIGMY** <https://marian-rejewski.pl>

Strona poświęcona Marianowi Rejewskiemu zawiera informacje o życiu i dokonaniach tego matematyka i kryptologa oraz promocję działań zmierzających do zachowania pamięci o tym wybitnym bydgoszczaninie.

3. **PEDAGOGICZNA BIBLIOTEKA WOJEWÓDZKA W BYDGOSZCZY**

<https://pbw.bydgoszcz.pl/giganci-nauki-kujaw-i-pomorza-marian-rejewski/>

Filmy prezentujące sylwetkę pochodzącego z Bydgoszczy wybitnego matematyka i kryptologa Mariana Rejewskiego.

Biblioteka przygotowała **pakiet edukacyjny**: <https://view.genial.ly/602f945b59e7aa0d9c1690a5> w którym znajdują się odnośniki kierujące m.in. do multimediiów, bibliografii, scenariuszy lekcji, dostępnych online materiałów przybliżających sylwetkę i dokonania Mariana Rejewskiego, a także do wirtualnych pokoiów zagadek, quizów, krzyżówek i ciekawostek.

<https://pbw.bydgoszcz.pl/marian-rejewski-gigant-nauki-kujaw-i-pomorza/>

wersja alternatywna prezentacji w postaci linków

4. **ENIGMA** <https://enigma.umww.pl/>

Strona zawiera historię Enigmy, plansze z wystawy do wglądu, materiały edukacyjne i zadania z szyfrowania Enigma:

<https://www.youtube.com/watch?v=5PiUywjHco&list=PLIvfkafz9BMrxQZVfjN7hS0BjzqA8zcvh3>

https://www.youtube.com/watch?v=cjo5K0f7_mE&list=PLIvfkafz9BMqhkt9RyMdkZKYjv1opbq0o

5. **SCENARIUSZE LEKCJI**

https://enigma.umww.pl/materiały_educacyjne/kurs-szyfrow/ zawiera scenariusz, prezentację w formie PDF i karty ćwiczeń do lekcji o kryptologii.

https://polonika.pl/upload/2020/03/marian_rejewski_nr1-scenariusz-lekcji.pdf

https://enigma.umww.pl/materiały_educacyjne/zlamanie-enigmy-najwazniejszy-wklad-polakow-w-zwyciestwo-ali-antow-w-ii-wojnie-swiatowej/ dołączone są pliki multimedialne o szyfrach i kryptologii.

https://csenigma.pl/wp-content/uploads/2022/10/Szyfry_do_poznania_karta_nauczyciela_f.pdf

scenariusz lekcji z wykorzystaniem gry mobilnej

Krzyżówka o M. Rejewskim

<https://didactus.edupolis.pl/regional-resources/public/krzyzowka-marian-rejewski/69665/show>

6. **SZYFRY**

<https://www.youtube.com/watch?v=DOz9sbLNF2U>

<https://bezkomputera.wmi.amu.edu.pl/ppi/teacher/chapters/coding-encryption.html>

https://www.benchmark.pl/testy_i_recenzje/techniki-i-metody-szyfrowania-tekstu-poradnik-szkolny.html

<https://cdw.edu.pl/wp-content/uploads/2019/09/Ksiega-Szyfrow-cdw-edu-pl-drukA4.pdf.pdf>

7. **HISTMAG.ORG** - serwis poświęcony szeroko rozumianej historii zawiera artykuły tematyczne

<https://histmag.org/Marian-Rejewski-i-rocznica-zwyciestwa-czlowieka-nad-maszyna-24990>

<https://histmag.org/Enigma-komu-zawdzieczamy-zlamanie-niemieckich-szyfrow-18009>

